

Bojājumi kokiem un pretlīdzekļi. Medības un cīņa rīcība ar beebriem apdzīvotās vietās

Jānis Ozoliņš

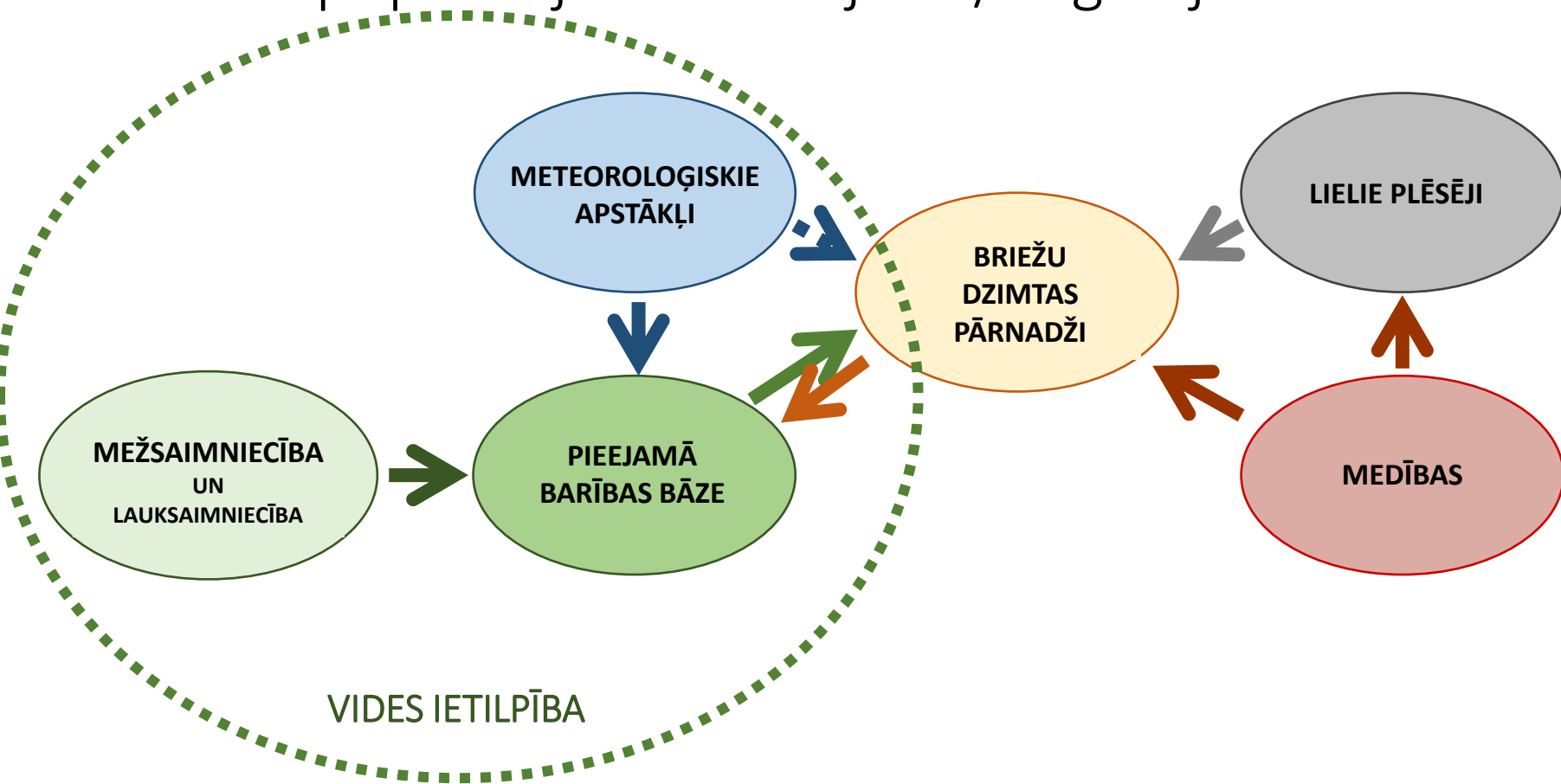
janis.ozolins@silava.lv

BRIEŽU DZIMTAS DZĪVNIEKU NODARĪTO JAUNAUDŽU BOJĀJUMU MONITORINGS

Latvijas Valsts mežzinātnes institūts „Silava”

IZPILDĪTĀJI: *Dr. biol. Guna Bagrađe, Mg. biol. Gundega Done
Mg. envir.sc. Mārtiņš Lūkins, Mg. geogr. Evita Lūkina, Mg.
biol. Aivars Ornicāns, Dr. biol. Jānis Ozoliņš, Dr. biol. Digna
Pilāte, Dr. biol. Jurgis Šuba, Mg. biol. Agrita Žunna*

Pārnadžu populāciju ietekmējošie/ regulējošie faktori

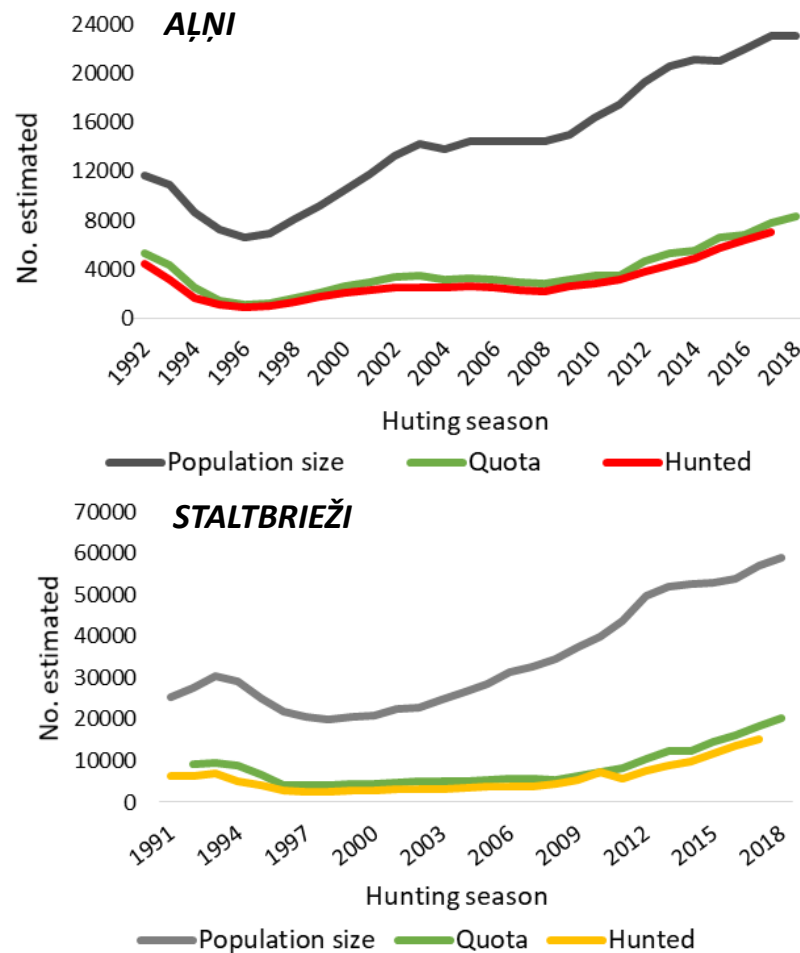
Following Aldo Leopold:

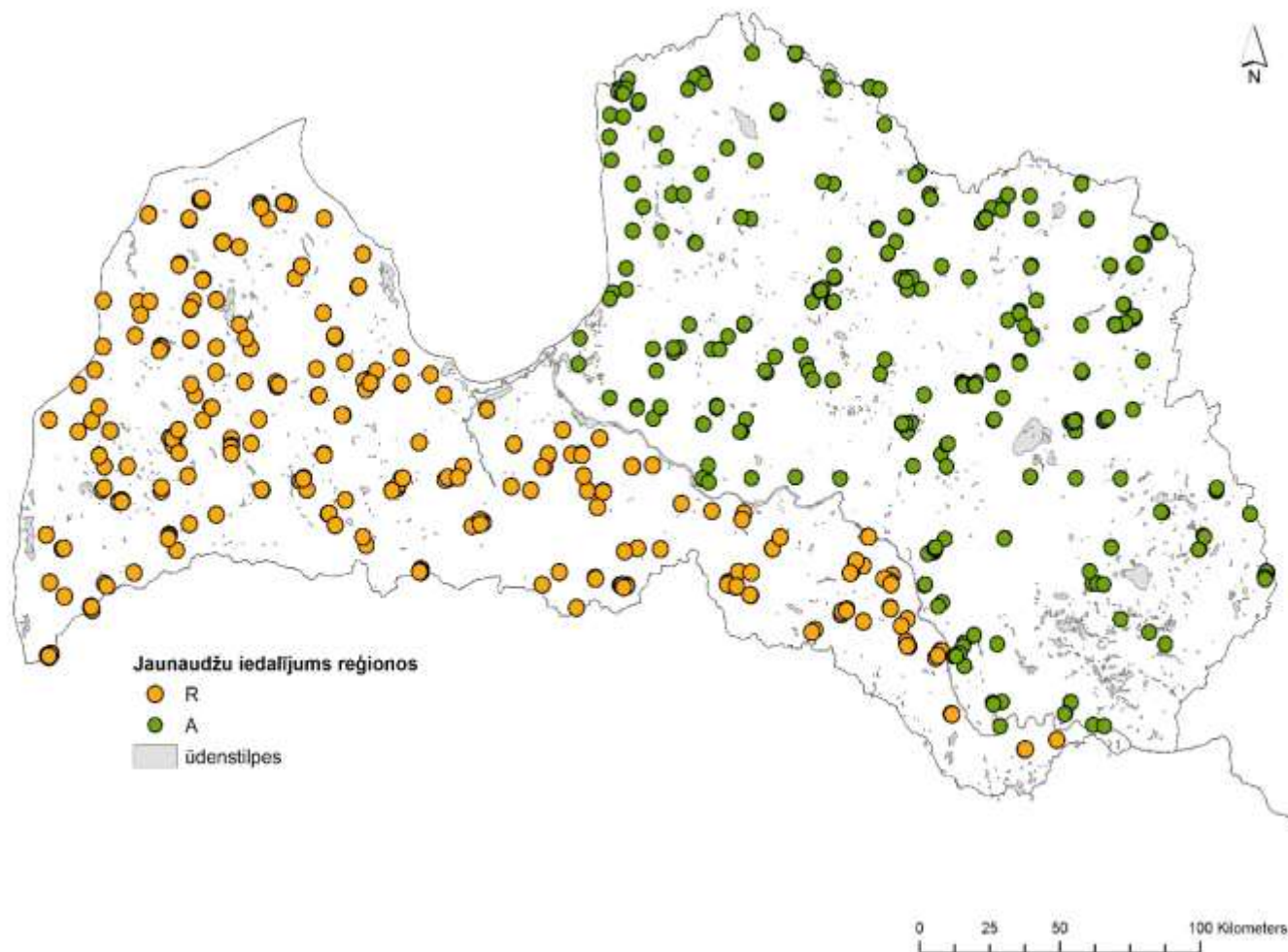
“We shall never achieve harmony with land, any more than we shall achieve absolute justice or liberty for people. In these higher aspirations the important thing is not to achieve, but to strive.” (Aldo Leopold, by L.B. Leopold, ed.: Round River: From the Journals of Aldo Leopold. New York: Oxford University Press, 1953, 55.).

Cilvēka harmonija ar vidi nav panākama vairāk par sabiedrības harmoniju - brīvību, saskaņu, taisnīgumu. Bet vissvarīgākais ir nevis mērķis, kas nekad nebūs sasniezams, bet tiekšanās uz šo mērķi.

Pārnadžu populāciju stāvoklis

Briežu dzimtas dzīvnieku populāciju pieaugumu ne tikai Latvijā, bet arī citur Eiropā, Āzijā, Ziemeļamerikā izraisījis medību intensitātes pārmaiņas, maigākas ziemas, jaunaudžu platību pieaugums, kā arī tīša briežu dzimtas dzīvnieku (re)introdukcija (Côté et al. 2004; Miller et al. 2006; Beguin et al. 2016).

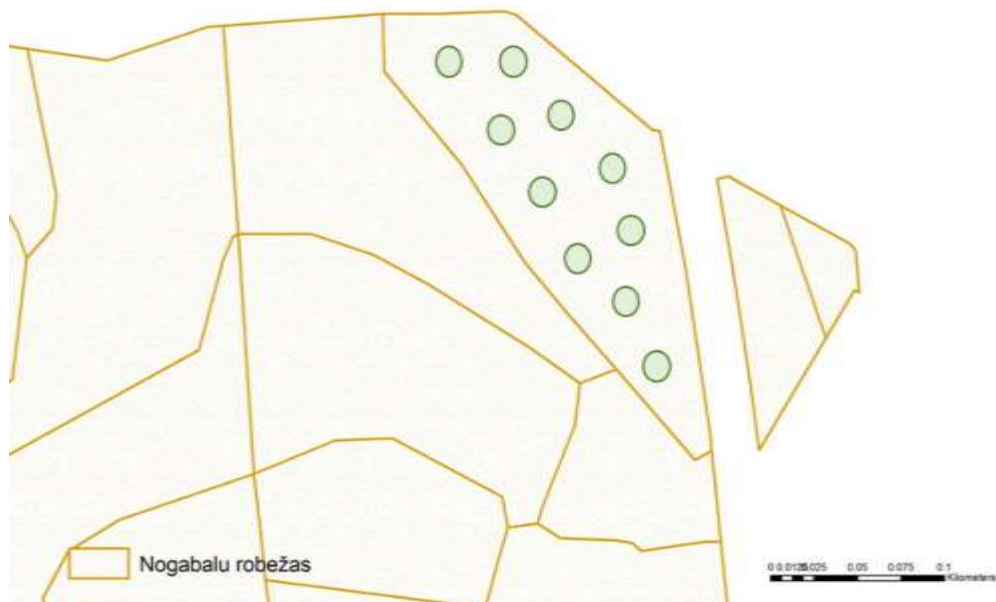

2019.gadā apsekoto jaunaudžu izvietojums un dalījums pa reģioniem, par robežšķirtni pieņemot Daugavu (R – rietumi (289 jaunaudzes); A – austrumi (314 jaunaudzes))

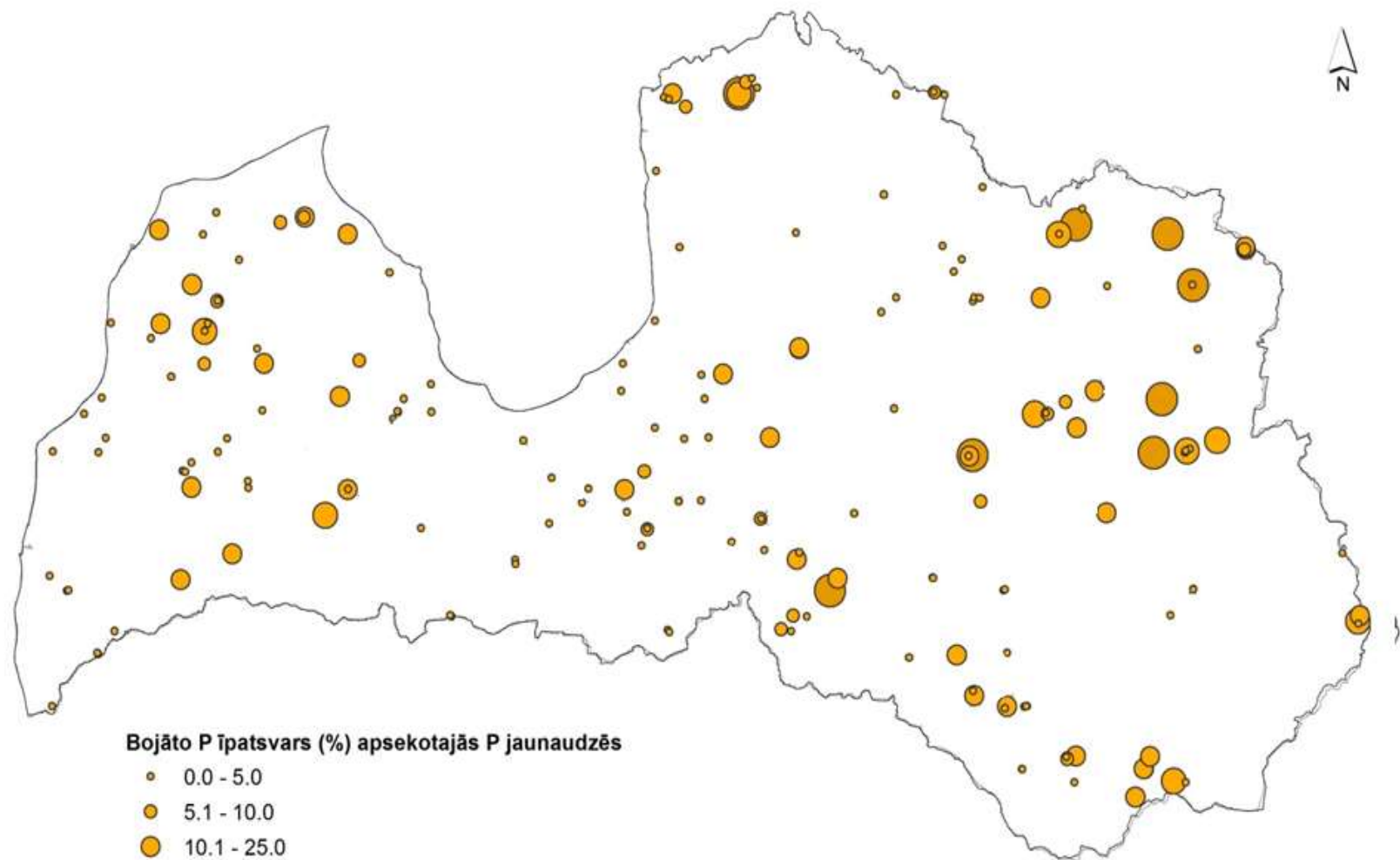
Veselo un bojāto koku (dalot pa 4 bojājumu pakāpēm) uzskaitē 100m² aplūveida parauglaukumos 5% no audzes platības

Briežu dzimtas dzīvnieku nodarīto bojājumu uzskaitēi izvēlētā nogabalā ierīkoti apļveida parauglaukumi (att.). Katra parauglaukuma platība ir 100 m² (rādiuss 5,64m). Ja nogabala platība nerasniedz 1 ha, koku uzskaiti veic 4 parauglaukumos, bet nogabalos, kuru platība pārsniedz 1 ha, parauglaukumu skaitu aprēķina 5% no konkrētā nogabala platības izdalot ar 100 un noapaļojot līdz veselam skaitlim.

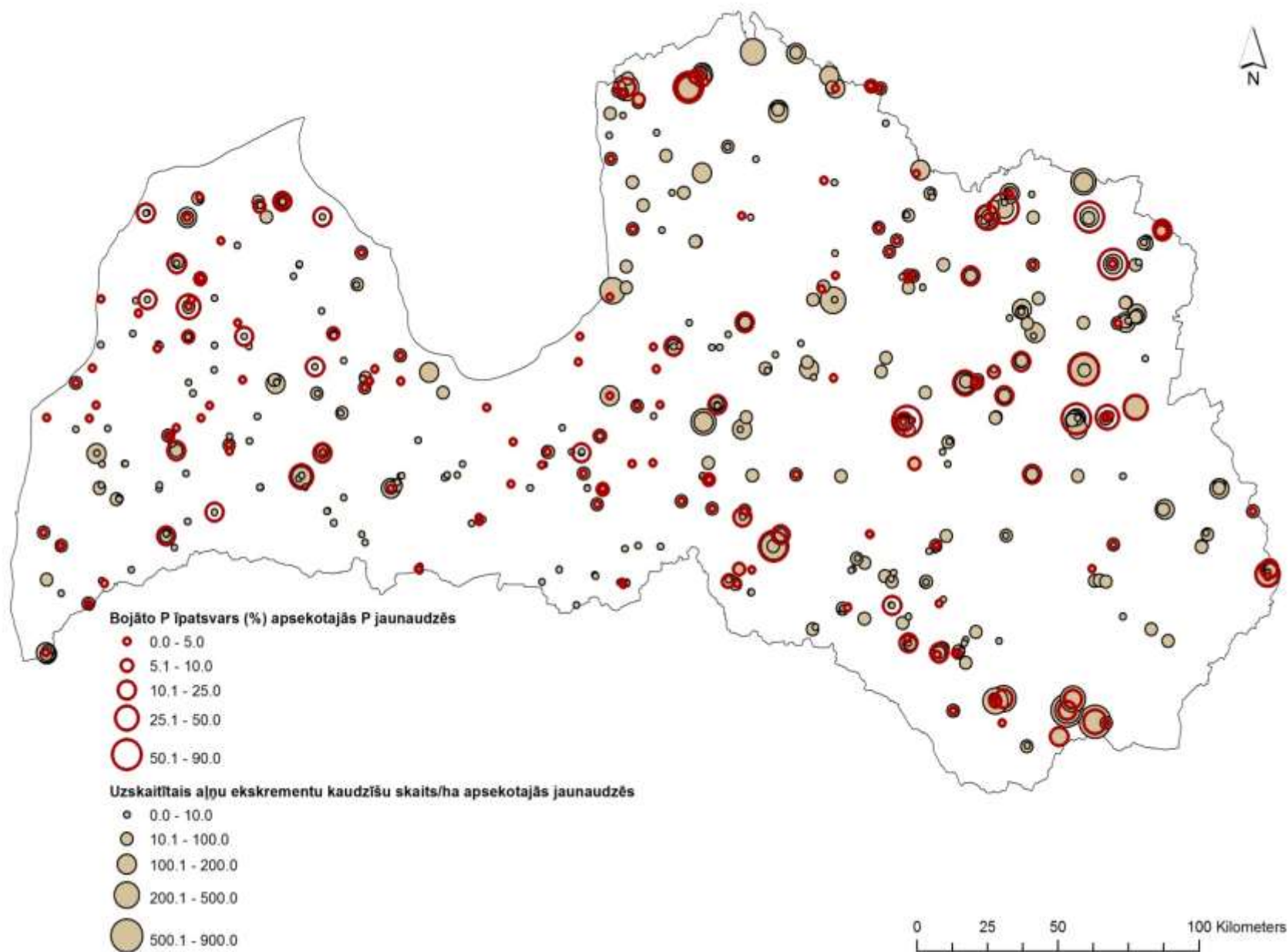
1. nebojātie koki;
2. viegli bojāts (konstatēti atsevišķi svaigi mizas nobrāzumi un dzinumu apkodumi);
3. stipri bojāts (mizas bojājumi 50-80% no stumbra perimetra, bojāti vairāk kā 50% dzinumu, galotne vesela);
4. iznīcināts (mizas bojājumi vairāk kā 80% no stumbra perimetra, nolauzta galotne);
5. nokaltis iepriekšējā gada bojājumu rezultātā.

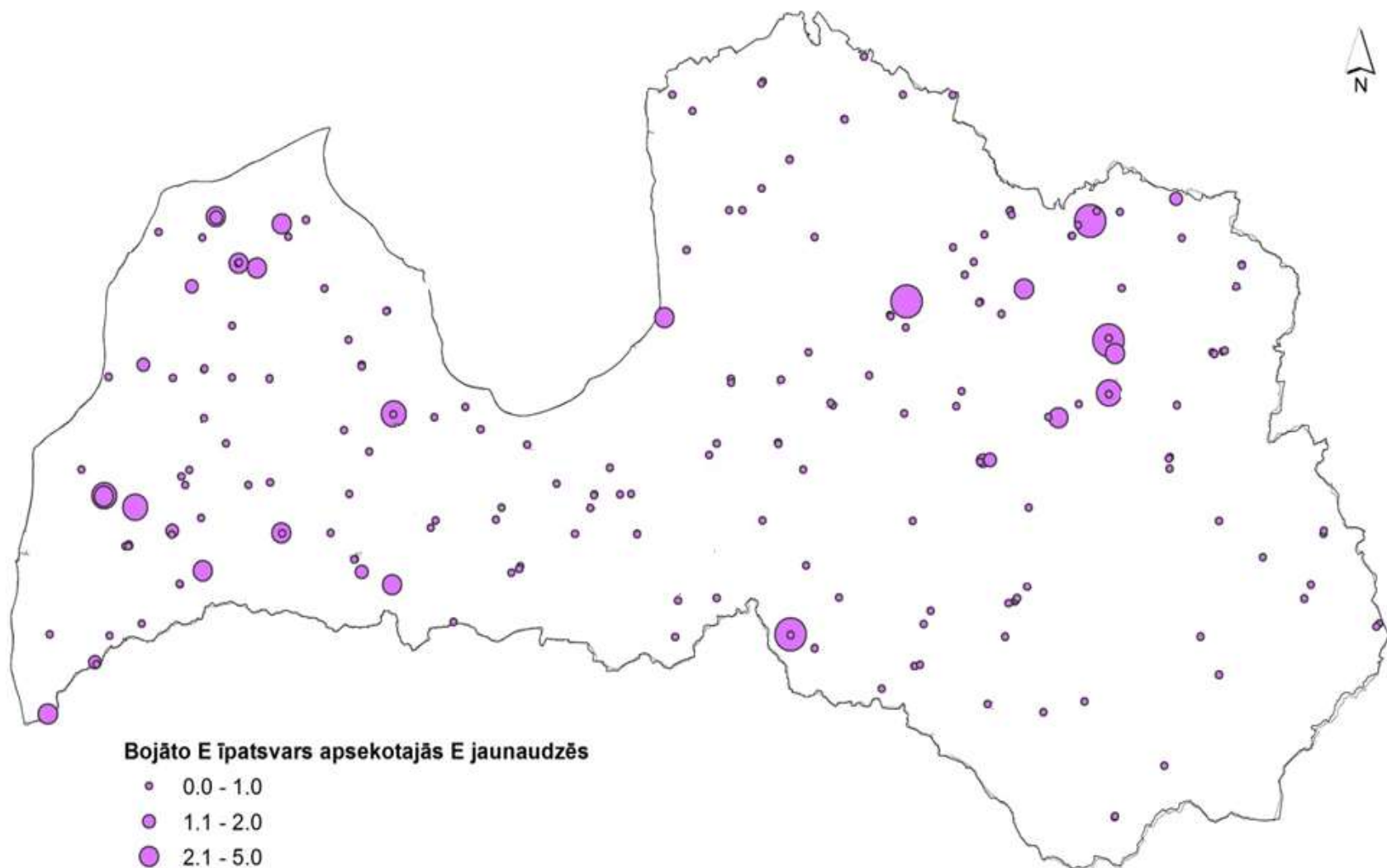

Bojāto P īpatsvars (%) apsekotajās P jaunaudzēs

- 0.0 - 5.0
- 5.1 - 10.0
- 10.1 - 25.0
- 25.1 - 50.0
- 50.1 - 90.0

0 25 50 100 Kilometers rs

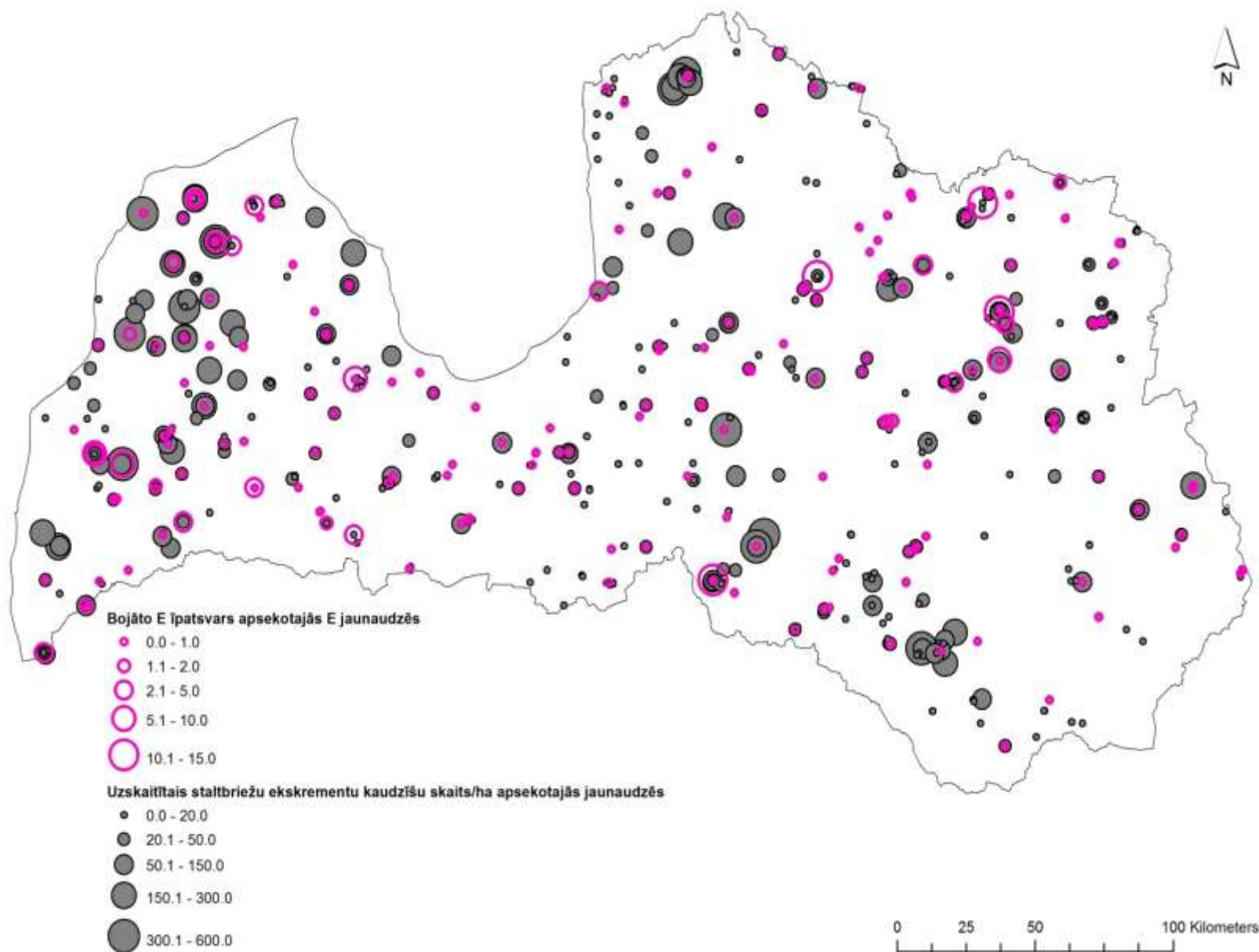

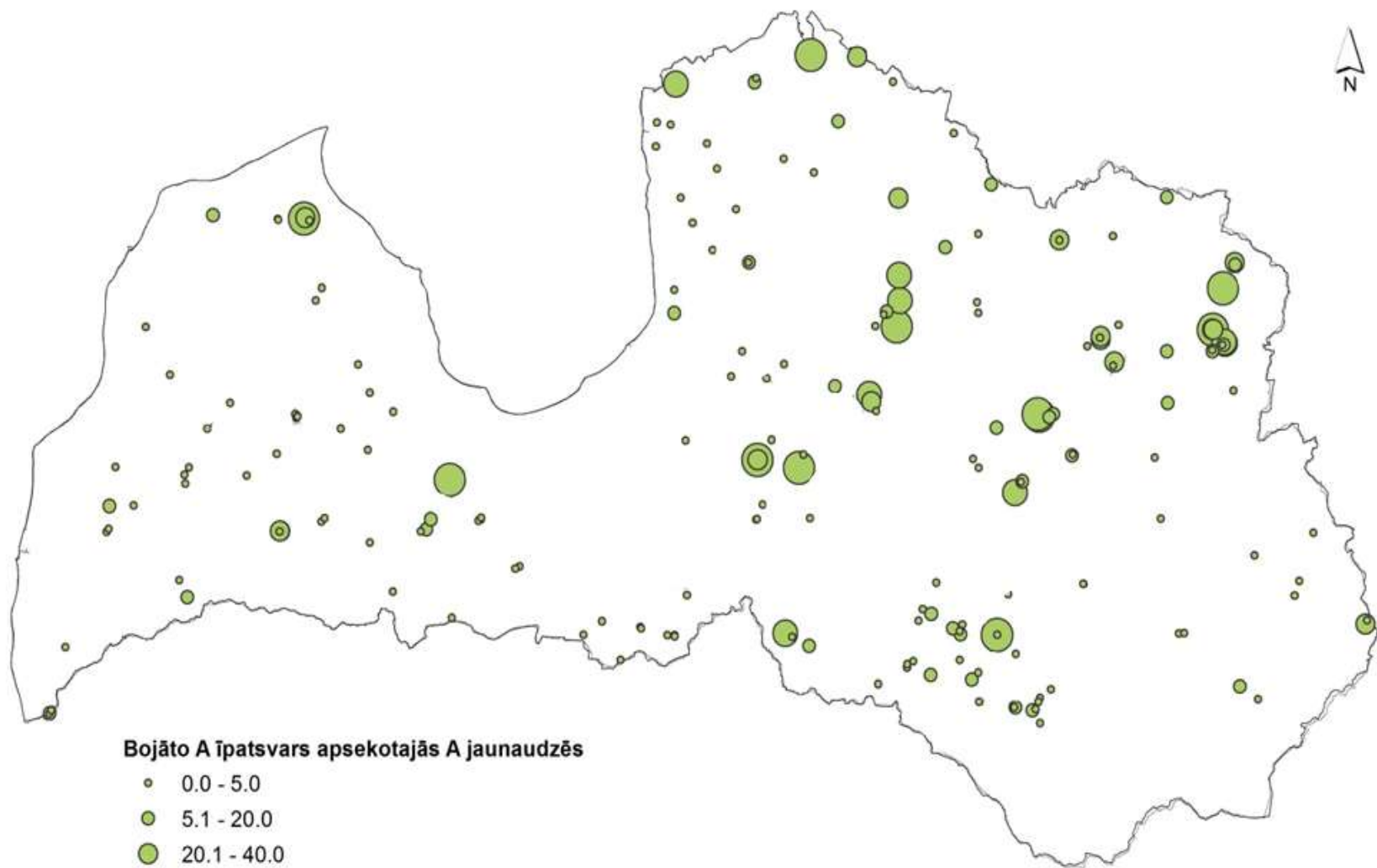

Bojāto E īpatsvars apsektajās E jaunaudzēs

- 0.0 - 1.0
- 1.1 - 2.0
- 2.1 - 5.0
- 5.1 - 10.0
- 10.1 - 15.0

0 25 50 100 Kilometers

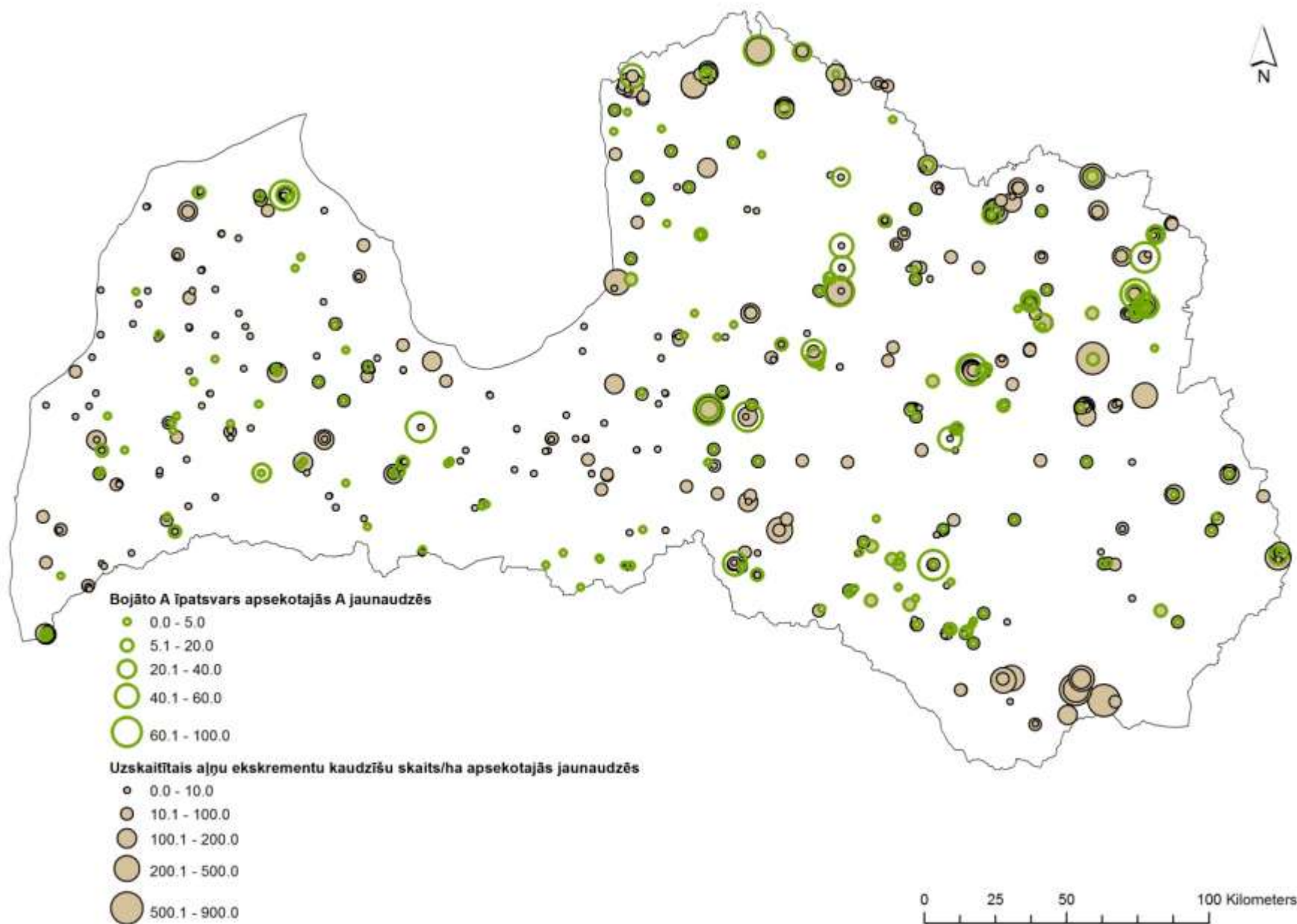

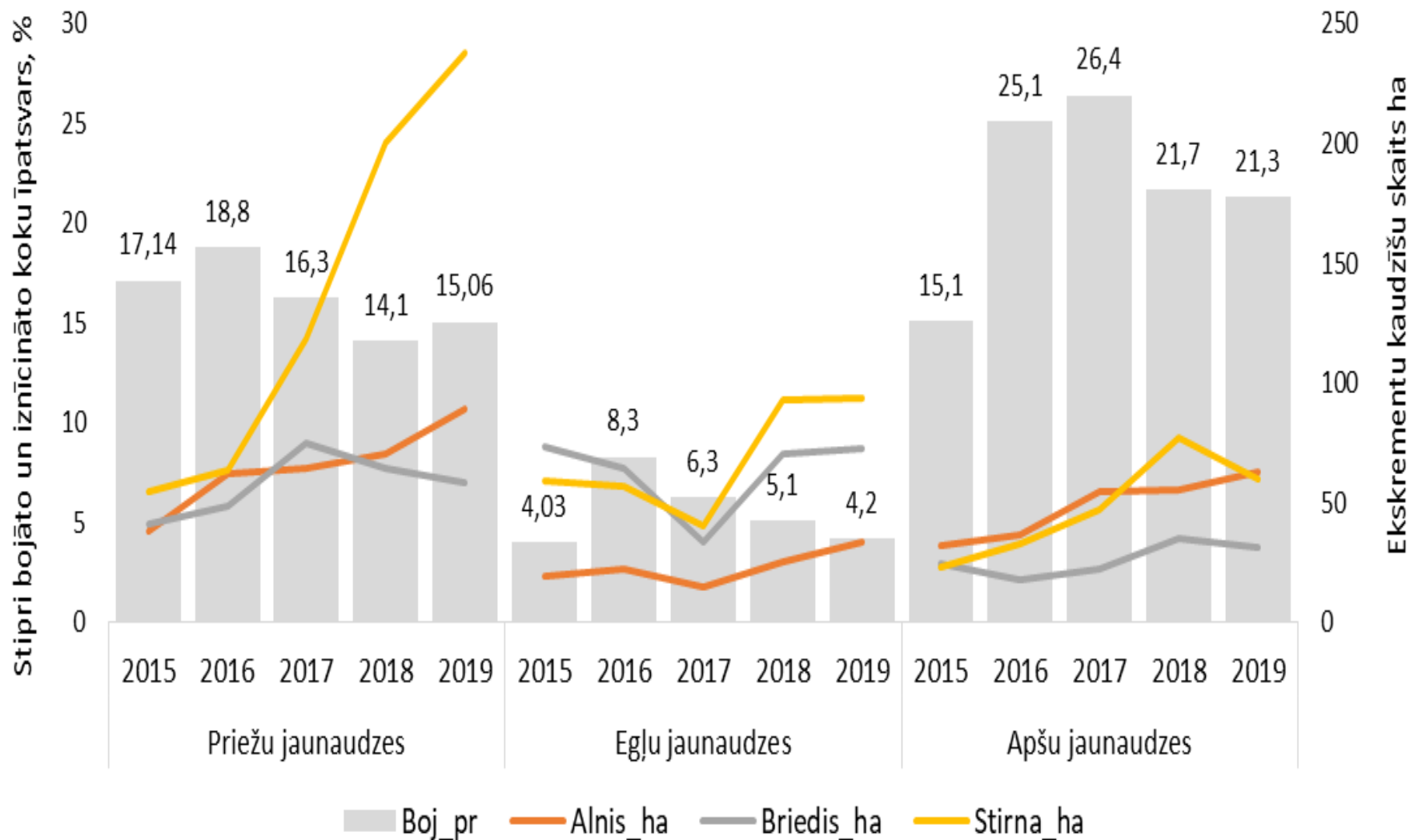

Bojāto A īpatsvars apsekotajās A jaunaudzēs

- 0.0 - 5.0
- 5.1 - 20.0
- 20.1 - 40.0
- 40.1 - 60.0
- 60.1 - 100.0

0 25 50 100 Kilometers

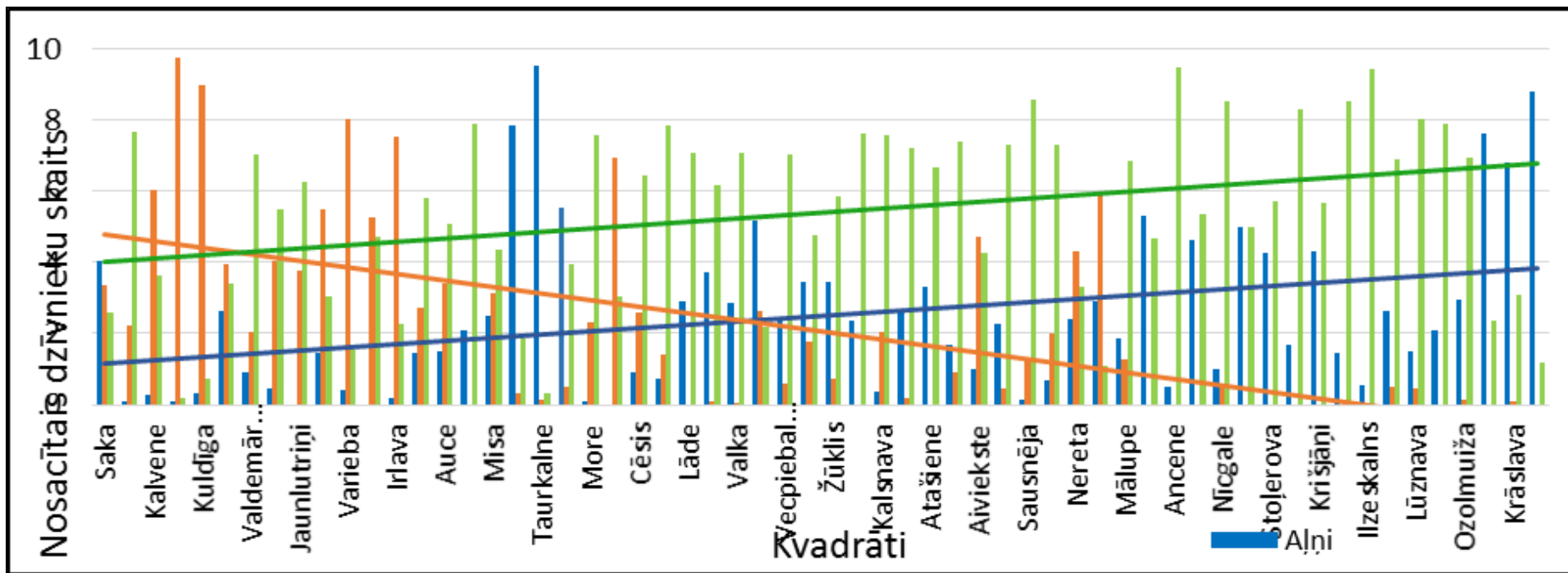

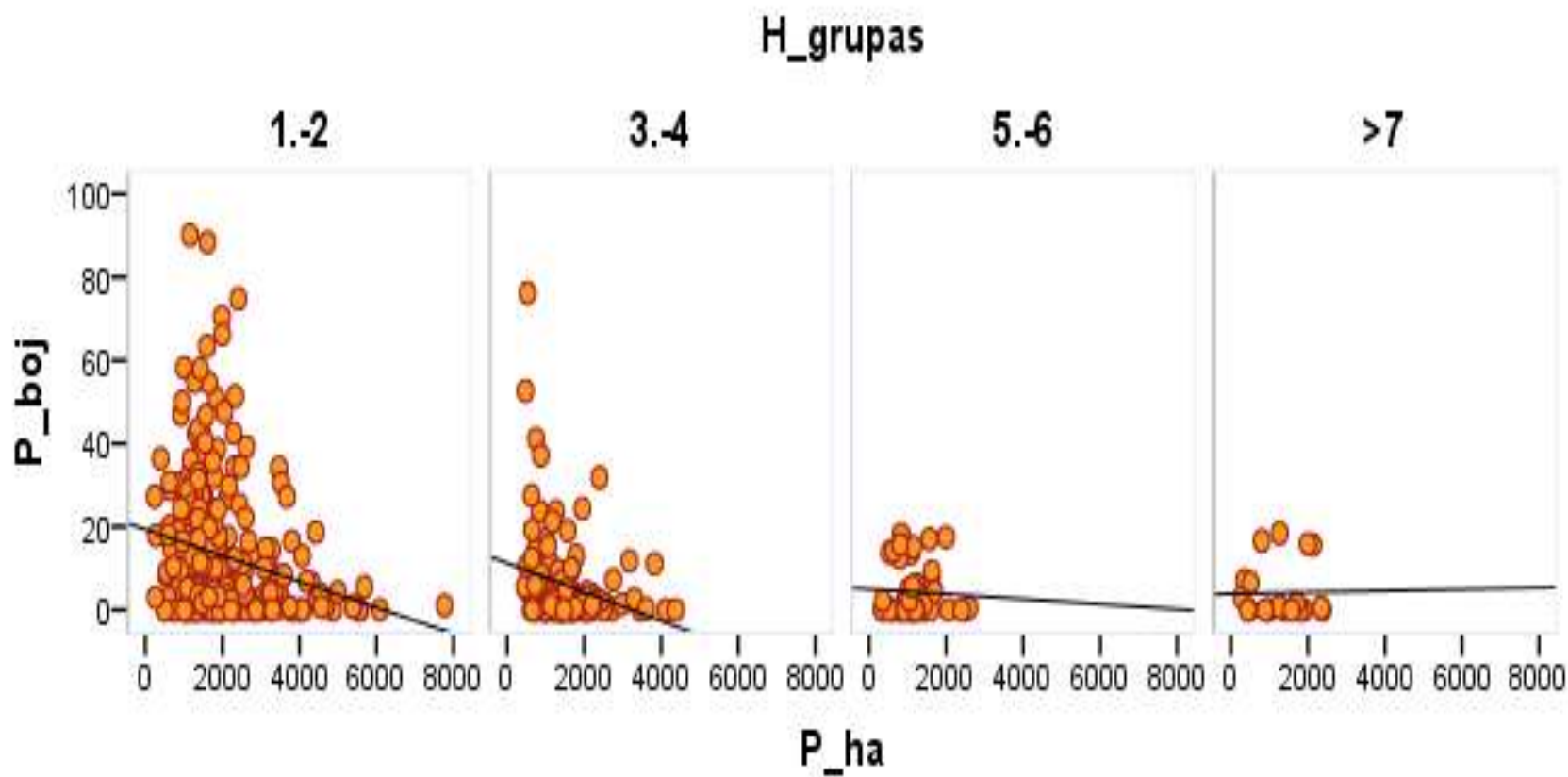

2020. gads

	Boj %	Alnis ha	Briedis ha	Stirna ha
P jaunaudzes	6,0±0,9	52,5±8,2	43,5±6	190,1±20,6
E jaunaudzes	0,8±0,2	17,7±2,9	31,4±4,5	68,1±8
A jaunaudzes	6,9±1,2	25,1±3,5	27,5±4,8	71,6±8,8

Briežu dzimtas pārnadžu nosacītais skaits 2012.-2014. gadā pēc ziemas ekskrementu uzskaitēm skuju koku apkodumu vietās atkarībā no parauglaukumu (60 kvadrāti) ģeogrāfiskā novietojuma. Ar zilu krāsu – aļņi, ar sarkanbrūnu – staltbrieži, ar zaļu – stirnas.

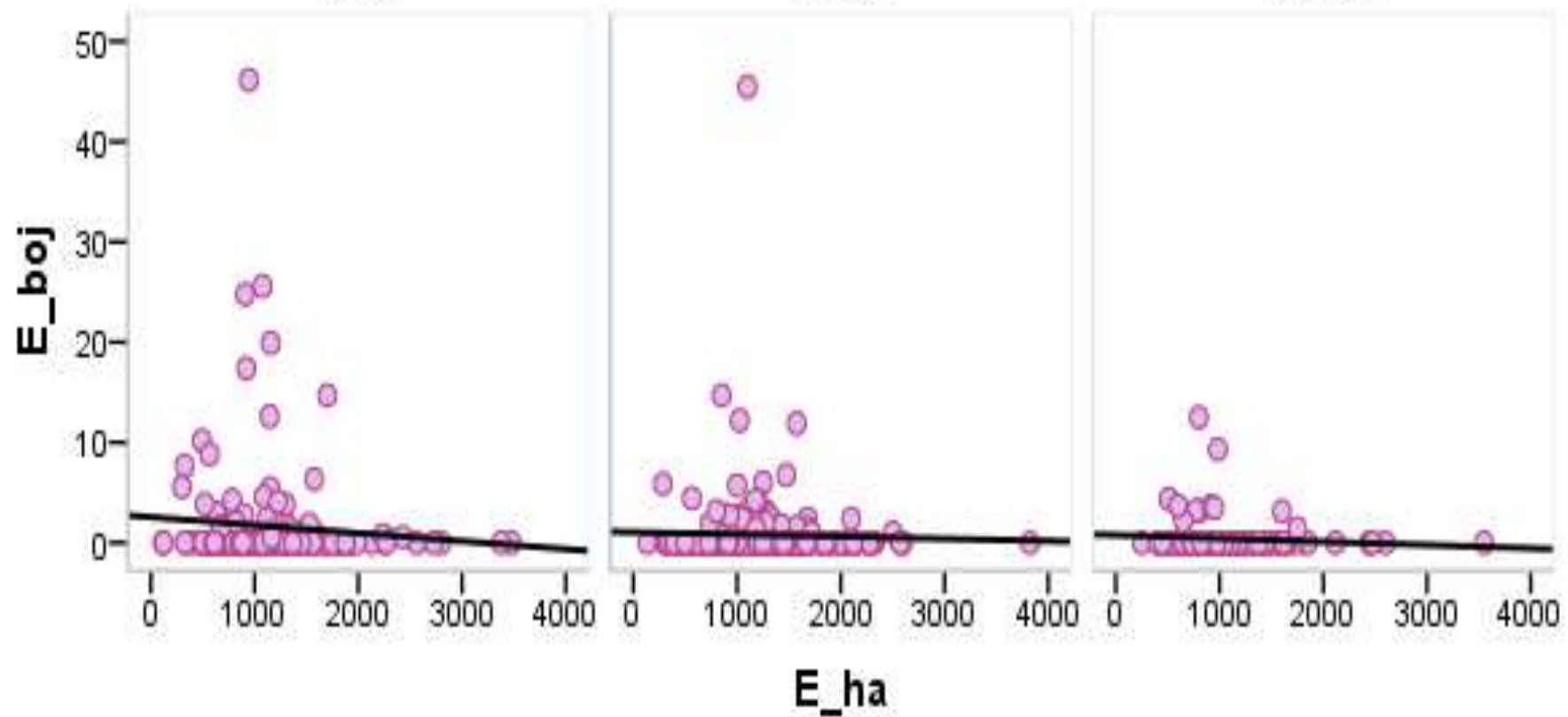
Sakarība starp stipri bojāto un iznīcināto priežu īpatsvaru (P_{boj})(%) un visu uzskaitīto priežu skaitu hektārā (P_{ha}) P jaunaudzēs pa augstuma grupām (H,m).

H_grupas

1.-2

3.-10

11.-20

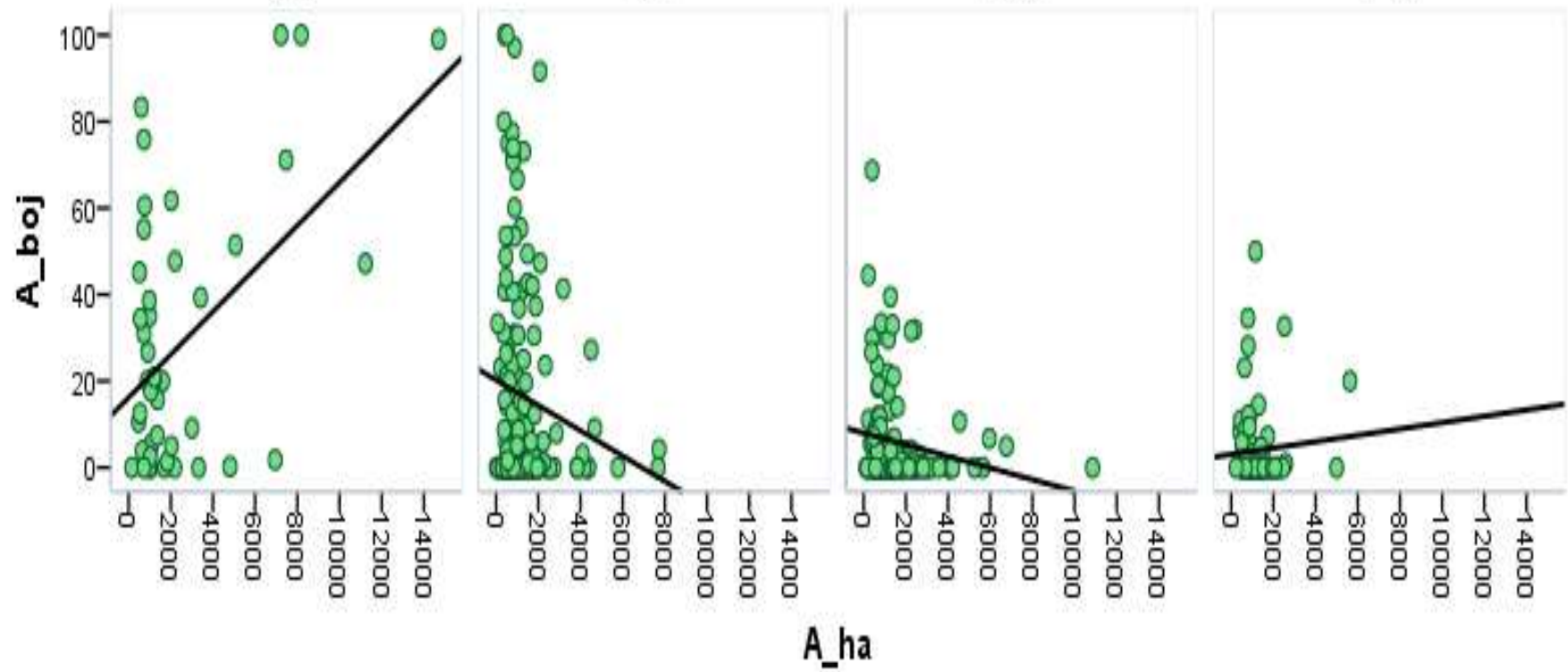
H_grupas

1.-2

3.-5

6.-10

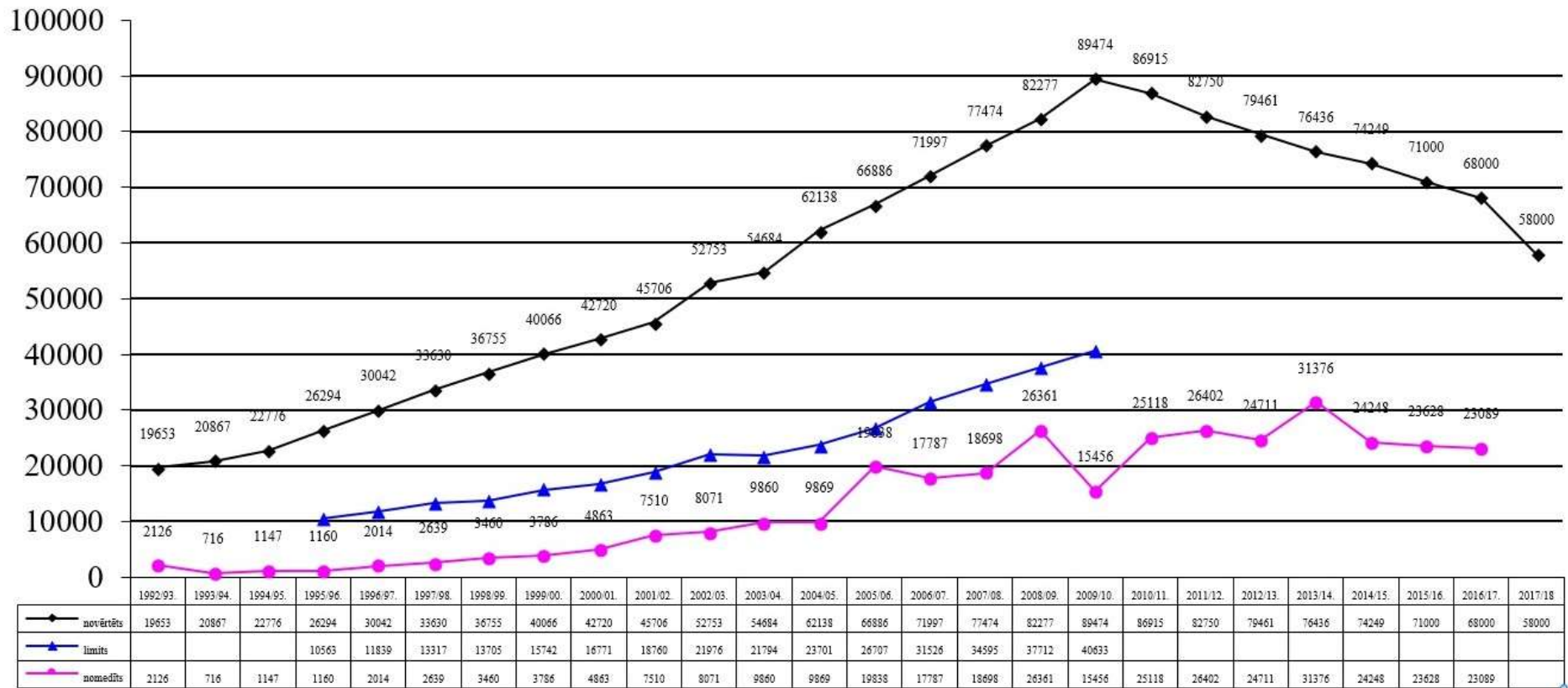
>11

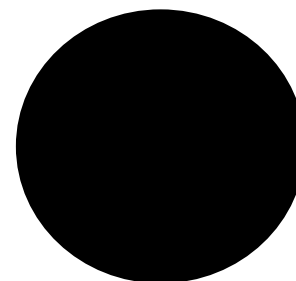
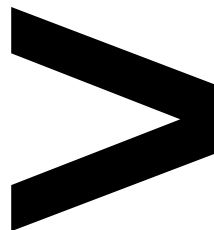
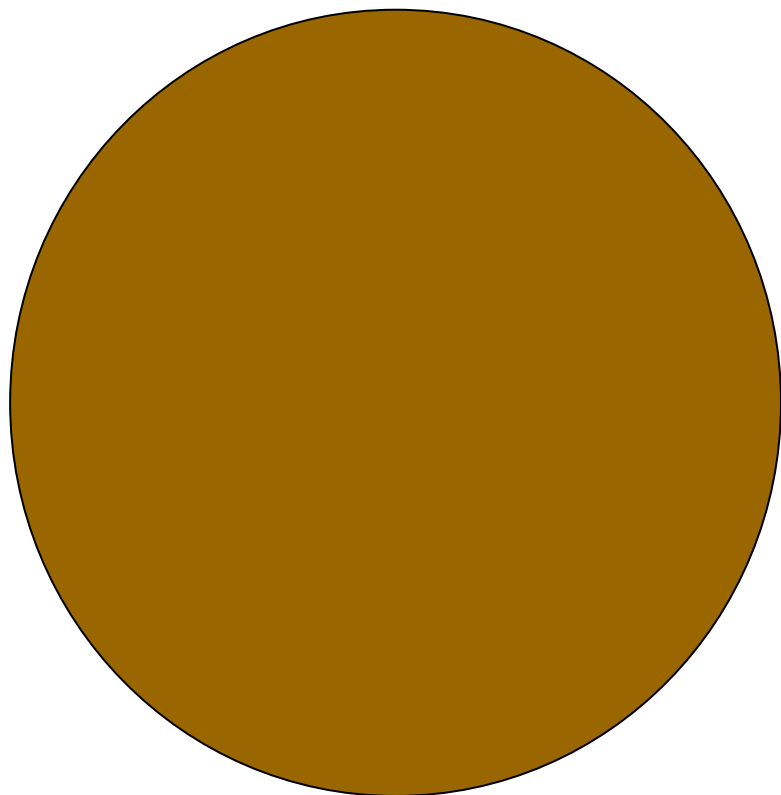
Ainavas nozīme...

Bebu (Castor fiber) skaita dinamika Latvijā.

Brūnie un melnie bebri

Māris Gackis 2013. Bebra *Castor fiber* L.
populācijas aspekti meliorētajos mežos.
Jelgava: LLU, promocijas darbs.

Vidēji 4,6 bebrei ģimenē
Trichinella britovi

Bebru juridiskais statuss

EP Sugu un biotopu direktīva 92/43/EEC 21.05.1992

Latvijas teritorijā V pielikuma suga, kas nozīmē:

Valstij jānodrošina labvēlīgs aizsardzības stāvoklis un monitorings. Atskaitās reizi 6 gadus. Atļauta ieguve, nosakot saudzēšanas laiku vairošanās sezonā. Aizliegtie ieguves paņēmieni – mākslīgi gaismas avoti, neselektīvi medību rīki, sprāgstvielas, “izkūpināšana” no alām, automātiskie vai pusautomātiskie ieroči ar vairāk nekā 2 patronu ievietošanas iespēju aptverē.

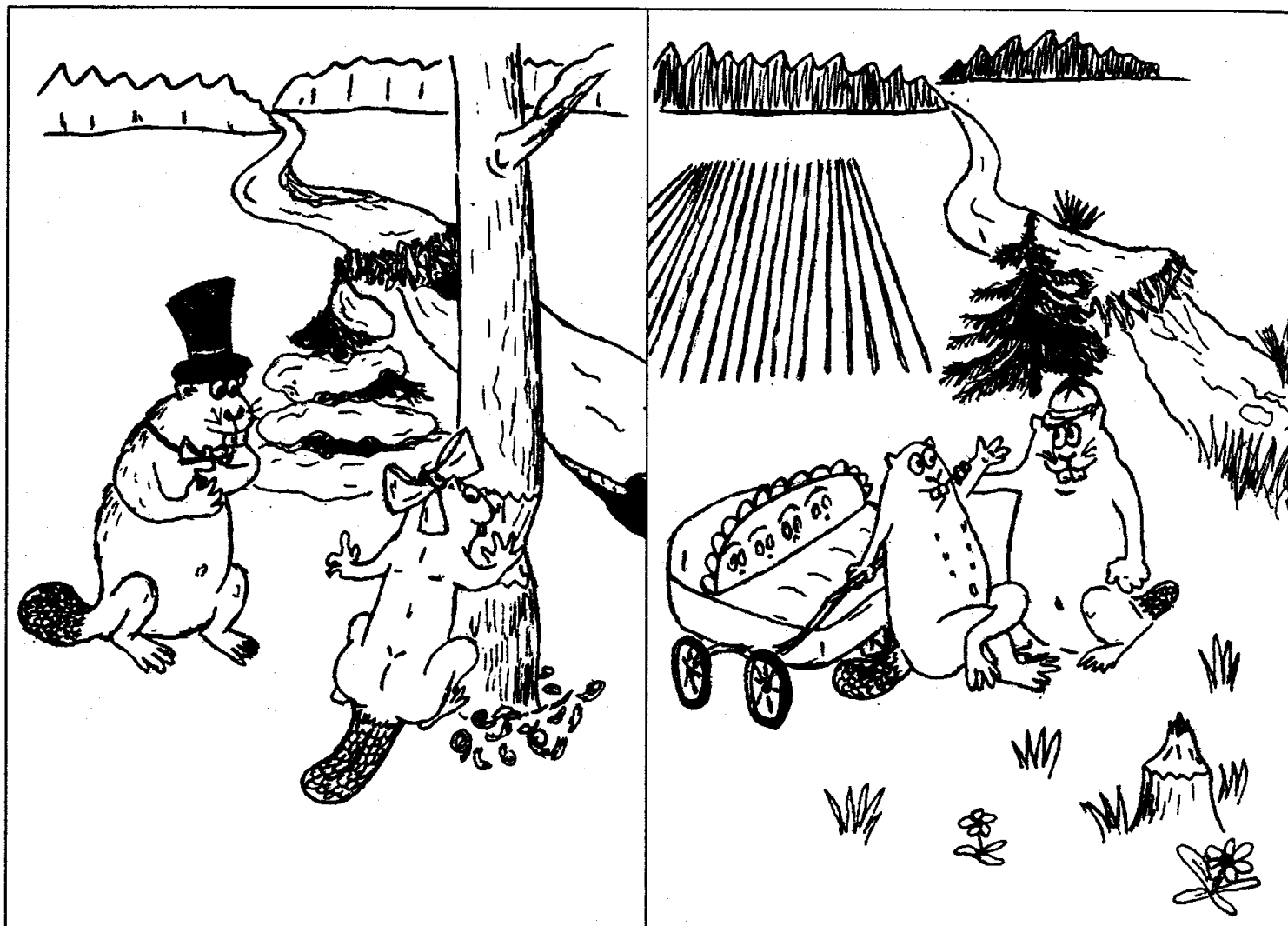
MK noteikumi “Medību noteikumi” 09.09.2016.

Medījams dzīvnieks, kas līdz 2009. gadam apzināti nebaudīja ierobežoti izmantojamās īpaši aizsargājamās sugas statusu, kā piemēram, vilks, sesks vai meža cauna.

MK Noteikumi par to Eiropas Kopienā nozīmīgu dzīvnieku un augu sugu sarakstu, kurām nepieciešama aizsardzība, un to dzīvnieku un augu sugu indivīdu sarakstu, kuru ieguvei savvaļā var piemērot ierobežotas izmantošanas nosacījumus 15.09.2009.

Ziemas beigas

Pēc trim mēnešiem...

Nākamajā rudenī

Jaunajā dzīvē

Kāpēc bebbri aizdambē upītes?

Priekšteči nodalījušies no kopīgas grupas ar vāverveidīgiem grauzējiem *Sciuromorpha* vēlajā Eocēnā pirms vismaz 40 milj. gadu Ziemeļamerikā, kopš tā laika areāls vairākkārt mainījies tagadējās Ziemeļamerikas, Eiropas un Āzijas robežās. *Castor* ģints nodalījies vēlajā Miocēnā pirms apmēram 8 milj. gadu.

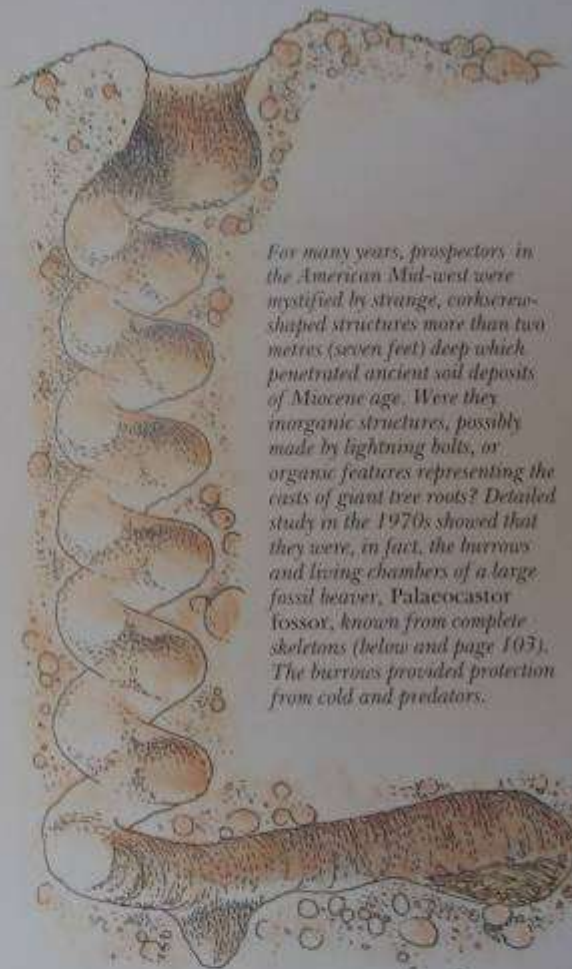
...ht or left. After the
...some debate about
...the beaver *Palaeo-*
...ing chambers.
...recorded from the
...eaver fossils. Does
...cient, or that other
...eworthy fact, too,
...der in construction

...cene mylagaulids,
...from the Great
...hands with long
...It was probably a
...were of little use
...ed from damage
...*Epigaulus* was the
...front of the eyes,
...ey were also to
...pre-mating fights
...ot have the horns,

...uring the time of
...neages in South
...Old World and
...the myomorphs –
...sters and voles –
...pecies, by far the

...but experienced
...e last five million
...als, living in all
...lifestyles rapidly
...f evolution are so
...ntangle complex
...torical times, by
...e or voles became
...d years ago, and
...ferences with their

...les lemurs, bush-
...apes – including
...date from Late
...he group under-
...ring the time of
...pochs, giving rise

For many years, prospectors in the American Mid-west were mystified by strange, corkscrew-shaped structures more than two metres (seven feet) deep which penetrated ancient soil deposits of Miocene age. Were they inorganic structures, possibly made by lightning bolts, or organic features representing the casts of giant tree roots? Detailed study in the 1970s showed that they were, in fact, the burrows and living chambers of a large fossil beaver, *Palaeocastor fossor*, known from complete skeletons (below and page 103). The burrows provided protection from cold and predators.

A skull of
Aegypti
Oligocene
baboon –
advance
having a
and no
character
including

Dabiskie ienaidnieki – vilki, lūši, lāči, jūras
ērgļi, lielas līdakas un sami

Ūdens apsaimniekošana Baltijas mežos

Water Management in Baltic Forests

WAMBAF

WAMBAF

Zane Lībiete, Dr.silv.,
Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" vadošā pētniece,
zane.libiete@silava.lv

Informācija par projektu

Projekta mērķis: samazināt barības vielu un dzīvsudraba nokļūšanu ūdenstecēs un ūdenstilpēs mežsaimniecības rezultātā.

- **Projekta ilgums:** 2016. gada marts – 2019. gada februāris
 - **Kopējais finansējums:** 2.9 miljoni EUR
 - **ERAF finansējums:** 2.3 miljoni EUR
 - **Vadošais partneris:** Zviedrijas Mežu aģentūra
- **Partneri:** Zviedrijas Meža pētīšanas institūts, Zviedrijas Lauksaimniecības universitāte, Somijas Dabas resursu institūts, Metsähallitus, Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”, Lietuvas Lauksaimniecības un mežsaimniecības pētnieciskais centrs, Lietuvas Republikas Vides ministrija, Polijas Meža pētīšanas institūts

Baltijas Bebru Rokasgrāmata – bebrs kā resurss

Kāpēc vajadzīga vēl viena rokasgrāmata?

- Baltijas jūras reģiona valstīs ir liela bebru populācija.
- Šī īpatnība rada izaicinājumus, kas netiek ņemti vērā jau esošajās publikācijās.

Atbildīgās personas

Baltijas Bebru Rokasgrāmata

- **Galvenais redaktors:** Göran Sjöberg (SLU)
- **Nodaļu redaktori:** Olgirda Belova (LAMCC – 3., 6. & 7.nod.), Frauke Ecke (SLU – 4.&11.nod.), Karin Eklöf (SLU – 10.nod.), Göran Sjöberg (SLU – 1., 2., 5. & 8.nod.), un Alius Ulevičius (LAMCC/VU – 9. & 12.nod.).
- **National contributors:** Leena Finér, Kaarina Kauhala, Nikolai Laanetu, Zane Lībiete, Elve Lode, Jānis Ozoliņš, Aleksandr Porokhov, and Michał Wrobel

Foto:
Guna
Bagrade

Foto:
Guna
Bagrade

PALDIES

